

pátek
21. září

15. konference o dějinách advokacie

Paralelně s konferencí o aktuálních otázkách českého a slovenského práva a advokacie se konal v menším konferenčním sále Městského domu kultury Elektra již patnáctý ročník konference o dějinách advokacie, letos logicky věnovaný především advokacii za první republiky a podílu advokátů na jejím vzniku. A byla to konference opravdu československá, s podílem českých a slovenských řečníků téměř „půl na půl“.

Poté, co účastníky úvodem přivítal místopředseda ČAK JUDr. Petr Poledník, zahájil konferenci příspěvek „Advokátní komory v českých zemích v letech 1918-1938“ právního historika, emeritního ústavního soudce a expředsedy ČAK JUDr. PhDr. Stanislava Balíka, který pak celou konferenci již tradičně moderoval.

Doktor Balík ve svém vystoupení rozbral postavení a fungování všech tří tehdejších advokátních komor v „české polovině“ státu – tedy Advokátní komory v Čechách, Moravské advokátní komory a Slezské advokátní komory. Zmínil i významné osobnosti advokátní samosprávy té doby – prezidenty Advokátní komory v Čechách JUDr. Aloise Stompfeho a JUDr. Antonína Kloudu, a prezidenta Moravské advokátní komory JUDr. Hynka Bulína. V pořadí druhý příspěvek

košického advokáta JUDr. Rudolfa Manika, PhD., nazvaný Bourali jsme vesele c. k. mocnářství „zpuchřelé“ aneb advokáti v prvním čl. odboji, byl řadou medailonků slovenských i českých advokátů, kteří se zúčastnili boje za rozbití rakousko-uherské monarchie doma i v zahraničí, přičemž největší prostor autor věnoval významné osobnosti zahraničního odboje, zástupci Slovenské ligy v Americe Stefanu Osuskému (*1889 +1973), pozdějšímu prvorepublikovému velvyslanci ve Francii.

Přednáška pražského advokáta JUDr. Ing. Pavla Sorokáče, MBA, „Advokacie a politika za první republiky“, se zase soustředila na vznik Národního výboru československého v roce 1918, jehož členy byla řada advokátů, a na medailonky dvou z nich – sociálního demokrata a jednoho z „mužů 28. října“ Františka Soukupa (*1871 +1940) a Josefa Schieszla (*1876 +1970), pozdějšího dlouholetého pracovníka Kanceláře prezidenta republiky.

Košický advokát a významný právní historik JUDr. Peter Kerecman, PhD. (na snímku), se pak ve svém vystoupení

pátek
21. září

věnoval osobnosti **Ivana Dérera** (*1884 +1973), významného slovenského advokáta, signatáře Martinské deklarace, kterou se Slováci přihlásili ke společnému československému státu, prvorepublikového ministra a celoživotního zastánce československé jednoty.

Již tradiční součástí každého ročníku konference o dějinách advokacie je přednáška brněnského advokáta **JUDr. Lubomíra Činky** (na snímku), který při ní prezentuje vždy část ze své neuvěřitelné sbírky historických pohlednic soudních budov, doplněných navíc i fotografiemi jejich současné podoby. Jeho letošní vystoupení bylo věnováno **Soudním budovám za první republiky**, postaveným v letech 1918-38 na celém území tehdejší Republiky československé. Zdá se neuvěřitelné, že za pouhých dvacet let se jednalo téměř o sedm desítek budov.

Velmi zajímavý byl i příspěvek **doc. JUDr. Mgr. Marty Gajdošové, PhD.**, z katedry teorie práva a ústavního práva Právnické fakulty Trnavské univerzity, nazvaný **Stálá delegace advokátních komor a československé právní sjezdy**, který se věnoval dvěma zajímavým fenoménům první republiky – tzv. Stálé delegaci advokátních komor, která sdružovala všechny advokátní komory na území republiky a která fungovala v letech 1923-39, a pak dokonce ještě znovu v letech 1946-48, a československým právními sjezdy, na kterých se scházeli k projednání aktuálních i dlouhodobých témat reprezentanti advokacie, soudů, notářů, právnických fakult, zástupci ministerstev i župních či finančních úřadů.

Prezidentka Unie rodinných advokátů **JUDr. Daniela Kovářová** se ve svém vystoupení věnovala **srovnání situace žen v české advokacii před sto lety a dnes**. K tomu stačí uvést jediné – ještě před sto lety nebyla v české advokacii jediná žena, dnes je jich 40 procent.

Bratislavský advokát **JUDr. Michal Rampásek** se ve svém následujícím příspěvku **Lesk a bída československé advokacie v ČSR aneb postavení prvorepublikového advokáta a jeho vnímání ve společnosti** snažil rozebrat, jak soudobý film a literatura zobrazovaly osobu advokáta.

Předseda redakční rady Bulletinu advokacie, pražský advokát **JUDr. Petr Toman, LL.M.** (na snímku), představil **nový projekt připravovaný ČAK k třicátému výročí Sametové revoluce**, který se bude jmenovat **Advokáti proti totalitě** a jehož cílem je vzdát hold advokátům, kteří se nebáli ani v těžkých dobách nesvobody stát na straně práva a spravedlnosti i za cenu vlastních obtíží. Jedním z nich byl nepochybně advokátní koncipient **Jaroslav Borkovec** (+5. 11. 1949), jediný člen advokátního stavu popravený komunisty,

ty, jeden z účastníků politického procesu s tzv. Prokešovým gangem. Součástí projektu bude výstava v Galerii 17. listopadu v pražském Kaňkově paláci, nový web nazvaný advokatiprotitotalite.cz s řadou informací doplňujících výstavu, kniha, kterou dr. Toman připravuje společně s novinářem Ondřejem Šebestou, či odborná konference (ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy).

Advokátka z jihoslovenského Lučence **Mgr. Viktória Hellenbart** se ve své přednášce inspirovala místem svého působiště a věnovala se v ní nesmírně zajímavé a rozporuplné osobnosti svého dávného předchůdce, který byl rovněž lučeneckým advokátem, a to **Ľudovítovi Bazovskému** (*1872 +1958), který zažil hned několik režimů i státních útvarů a patřil mezi zajímavé, originální a místy až nezařaditelné postavy politiků, publicistů a veřejných představitelů.

Letošní konferenci o dějinách advokacie uzavřelo vystoupení pražského advokáta **Mgr. Ing. et Ing. Tomáše Kubíka „Poválečné souzení předválečných a protektorátních trestných činů“**, v němž rozebral proces s **JUDr. Karlem Schabem** (1899-1946), německým prvorepublikovým brněnským advokátem a moravskoslezským zemským viceprezidentem v letech 1940-1945, který byl za svá vystoupení proti republice v březnu 1939 a především za svévolné obsazení brněnského policejního ředitelství pár hodin před okupací okleštěného Československa nacistickým Německem odsouzen mimořádným lidovým soudem k trestu smrti. Zmínil i osudy jeho obhájce *ex offio*, rovněž brněnského advokáta, **JUDr. Františka Jandy**, který byl ovšem po roce 1948 z advokacie „odejit“.

Všichni účastníci se ale již mohou začít těšit na 16. ročník konference, který by se měl konat za rok v České Lípě. Pomalu se blíží jubilejní 20. ročník by se ale jistě slušelo oslavit ve francouzském Toulouse, kde se koncem 80. let 20. století konaly první konference věnované historii advokacie v Evropě.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

♣ Foto IGOR ZEHL